

میرچا الیاده

تاریخ اندیشه‌های دینی

جلد سوم:

از اسلام تا عصر اصلاحات

ترجمه

مانی صالحی علامه

انتشارات نیاورم

سرشناسه	الباده، میرجا، ۱۹۰۷-۱۹۸۶ م. Eliade, Mircea
عنوان و نام پدیدآور	: تاریخ اندیشه‌های دینی/میرجا الباده؛ ترجمه مانی صالحی علامه.
مشخصات نشر	: تهران: نیلوفر، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۳ ج.
فروست	: گزیده آثار میرجا الباده / ۴.
شابک	: دوره: ۱- ۶۴۰-۴۴۸-۹۶۴-۱۹۷۸ ج ۳: ۲- ۶۴۳-۴۴۸-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: Histoire des croyances et des idées religieuses.
یادداشت	: اصل کتاب به زبان فرانسه است و کتاب حاضر از متن انگلیسی آن با عنوان "A history of religious ideas, c1978-c1985" به فارسی برگردانده شده است.
یادداشت	: کتابنامه.
یادداشت	: نمایه.
مندرجات	: ج ۳. از اسلام تا عصر اصلاحات
موضوع	: دین -- تاریخ
موضوع	: ادیان -- تاریخ
شناسه افزوده	: صالحی علامه، مانی، ۱۳۴۰- مترجم
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۴ ت ۲۷ الف/ BL۴۸
رده‌بندی دیو	: ۲۹۱
شماره کتابشناسی	: ۳۸۸۲۹۶۵

گزیده آثار میرجا الباده / ۵

انتشارات بهان
خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، تلفن: ۶۶۴۶۱۱۱۷

میرجا الباده

تاریخ اندیشه‌های دینی

جلد سوم: از اسلام تا عصر اصلاحات

ترجمه مانی صالحی علامه

حروفچین: حمید سناجیان

چاپ اول: بهار ۱۳۹۶

چاپ گلیان

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه

همه حقوق محفوظ است

فروش اینترنتی: www.behanbook.ir

فهرست

مقدمه ۹

فصل سی و یکم

ادیان اوراسیای باستان: شرک، رسول‌ها، فین‌واوگرایی‌ها، بالت و اسلاوی‌ها

(۲۴۱). شکارچیان، صحرانشینان، جنگ و بیان / ۱: (۲۴۲). تنگری، «خدای آسمانی» / ۱۴: (۲۴۳). ساختار جهان / ۱۷: (۲۴۴). فراز و نشیب‌های آفرینش / ۲۱: ۲۴۵. شمن و آیین شرف و رازآموزی شمنی / ۲۵: (۲۴۶). اساطیر و آیین‌های شمنی / ۳۱: (۲۴۷). معنا، اهمیت آیین شمنی / ۳۷: (۲۴۸). ادیان اقوام آسیای شمالی و فین‌واوگرایی‌ها / ۴۰: (۲۴۹). دین بالت‌ها / ۴۴: (۵۰). آیین شرک اسلاوی / ۵۰: (۲۵۱). مراسم آیینی، اساطیر و اعتقادات اسلاوهای کهن / ۵۵

فصل سی و دوم

کلیساهای مسیحی تا زمان بحران سنت شکنانه شمایل‌شکنی (قرن هفتم تا نهم)

(۲۵۲). رم نابود نمی‌شود... / ۶۱: (۲۵۳). آگوستین: از تاگاسته تا هیپو / ۶۵: (۵۴). سلف، بنیاد آگوستین: اورینگن / ۶۷: (۲۵۵). آراء و عقاید جنجالی آگوستین: آموزه رحمت الهی و تقدیر ازلی / ۷۲: (۲۵۶). آیین پرستش قدیسان: مزار شهدا، بقایای قدیسان، زیارت‌ها / ۷۹: (۲۵۷). کلیسای شرقی و شکوفایی الهیات بیزانسی / ۸۵: (۲۵۸). پرستش شمایل‌ها و شمایل‌شکنی / ۹۱

فصل سی و سوم

محمد (ص) و ظهور اسلام

(۲۵۹). الله، ایزد خشتی و بی‌اثر اعراب / ۹۵: (۲۶۰). محمد «رسول‌الله» / ۱۰۰: (۲۶۱). معراج به عرش آسمان و کتاب مقدس / ۱۰۵: (۲۶۲). هجرت به مدینه / ۱۰۷: (۲۶۳). از تبعید تا پیروزی / ۱۱۰: (۲۶۴). پیام قرآن / ۱۱۳: (۲۶۵). گسترش اسلام در ناحیه مدیترانه و شرق نزدیک / ۱۱۷

فصل سی و چهارم

آیین کاتولیک غربی از شارلمانی تا یوآخیم فیوره

- (۲۶۶). مسیحیت در اواسط قرون وسطی / ۱۲۳؛ (۲۶۷). جذب و تفسیر مجدد سنت‌های قبل از مسیحیت: پادشاهی مقدس و شهسواری / ۱۲۸؛ (۲۶۸). جنگ‌های صلیبی: آخرت‌شناسی و اندیشه سیاسی / ۱۳۳؛ (۲۶۹). اهمیت و معنای دینی هنر به سبک رومیایی و داستان‌های عاشقانه ظریف و باوقار / ۱۳۹؛ (۲۷۰). باطنی‌گری و ابداعات ادبی: تروبادورها، آیین اسرار عشق و مجموعه جام مقدس / ۱۴۵؛ (۲۷۱). یوآخیم فیوره: نوعی الهیات تاریخی جدید / ۱۵۵

فصل سی و پنجم

اعتقادات مسلمانان و سنت‌های باطنی و عرفانی

- (۲۷۲). اصالت بنادین جریان غالب الهیات / ۱۶۱؛ (۲۷۳). تشیع و تأویل‌شناسی باطنی / ۱۶۴؛ (۲۷۴). مذهب اسماعیلیه و ارتقاء جایگاه امام؛ قیامت کبری؛ مهدی / ۱۶۹؛ (۲۷۵). تصوف، باطنی‌گری و تجربیات عرفان / ۱۷۲؛ (۲۷۶). راه‌های از شیوخ صوفیه، از ذوالنون تا ترمذی / ۱۷۶؛ (۲۷۷). حلاج، صوفی و شهید / ۱۸۰؛ (۲۷۸). غزالی و آشتی دادن کلام و تصوف / ۱۸۳؛ (۲۷۹). نخستین مابعدالطبیعه‌شناسان. ابن سینا. فلسفه در اندلس. / ۱۷۷؛ (۲۸۰). آخرین و بزرگ‌ترین متفکران اندلس: ابن رشد و ابن عربی / ۱۹۲؛ (۲۸۱). سهروردی و اشراق یا عرفان روشنی / ۱۹۷؛ (۲۸۲). جلال‌الدین رومی: موسیقی، شعر و رقص مقدس / ۲۰۲؛ (۲۸۳). غلبه صوفی‌گری و واتس علما. کیمیاگری / ۲۰۶

فصل سی و ششم

دین یهود از قیام باروخبا تا خسیدیم

- (۲۸۴). گردآوری و تألیف میشناه / ۲۱۱؛ (۲۸۵). تلمود. واکنش رنسانس: قرآنی / ۲۱۵؛ (۲۸۶). متکلمان و فیلسوفان یهودی قرون وسطا / ۲۱۹؛ (۲۸۷). ابن میمون در بیان اسطوره‌های رات / ۲۲۱؛ (۲۸۸). نخستین نمودهای عرفان و رازوری یهودی / ۲۲۵؛ (۲۸۹). کابالای قرون وسطا / ۲۳۲؛ (۲۹۰). اسحاق لوریا و کابالای نو / ۲۳۸؛ (۲۹۱). منجی از دین برگشته (مسیحای مرتد) / ۲۴۴؛ (۲۹۲). مکاشفه حیدری / ۲۴۷

فصل سی و هفتم

جنبش‌های دینی در اروپا: از اواخر قرون وسطا تا آستانه نهضت اصلاح دینی

- (۲۹۳). بدعت دوگانه باور در امپراتوری بیزانس: بوگومیل‌ها / ۲۵۱؛ (۲۹۴). بوگومیل‌ها در غرب: کاتارها / ۲۵۶؛ (۲۹۵). قدیس فرانسیس آسیزی / ۲۶۱؛ (۲۹۶). سنت بوناواتور و تعالیم باطنی / ۲۶۵؛ (۲۹۷). قدیس تومای آکوینی و فلسفه مدرسی / ۲۶۹؛ (۲۹۸). مایستر اکهارت: از خدا تا الوهیت / ۲۷۴؛ (۲۹۹). دیانت عامیانه و مخاطرات سرسپردگی و دینداری / ۲۸۱؛ (۳۰۰). مصایب و امیدها: از نازیانه‌زنان تا زهد نوین / ۲۸۵؛ (۳۰۱). نیکولاس گوزایی و دوران زوال قرون وسطی / ۲۹۱؛ (۳۰۲). بیزانس و روم. مسئله پسر خدا / ۲۹۶؛ (۳۰۳). راهبان خاموش. سنت گریگوری پالاماس / ۳۰۰

فصل سی و هشتم

دین، جادو و سنت‌های رمزی و باطنی قبل و بعد از نهضت اصلاح دینی

(۳۰۴). زنده ماندن سنت‌های دینی ماقبل مسیحیت / ۳۰۷؛ (۳۰۵). نمادها و آیین‌های نوعی رقص پالایشی / ۳۱۲؛ (۳۰۶). «شکار جادوگران» یا «ساحره‌کشی»های مشهور / ۳۱۸؛ (۳۰۷). مارتین لوتر و نهضت اصلاح دینی در آلمان / ۳۲۹؛ (۳۰۸). الهیات لوتر، مناقشه قلمی با اراسموس / ۳۳۵؛ (۳۰۹). نسوینگلی، کالوین و اصلاح دینی کاتولیک / ۳۴۱؛ (۳۱۰). انسان‌گرایی، مکتب نوافلاتونی و حکمت هرمسی در دوران نوزایی / ۳۴۹؛ (۳۱۱). ارزیابی‌های تازه‌ای از کیمیاگری: از پاراسلسوس تا نیوتون / ۳۵۴

فصل سی و نهم

ادیان و مذاهب تبتی

(۳۱۲). «دین انسان‌ها» / ۳۶۵؛ (۳۱۳). مفاهیم سنتی: کیهان، انسان‌ها، خدایان / ۳۶۹؛ (۳۱۴). دین بون: رویارویی‌ها، تلفیق و آمیزش باورها / ۳۷۹؛ (۳۱۵). شکل‌گیری و گسترش آیین لامایی / ۳۷۹؛ (۳۱۶). نماز و آموزه‌های لامایی / ۳۸۳؛ (۳۱۷). هستی‌شناسی و کارکرد باطنی و سری نور / ۳۸۹؛ (۳۱۸). توجه و علاقه‌مندی به ابداعات و پدیده‌های دینی تبتی / ۳۹۴

کتاب‌شناسی‌های اضافی ۴۰۱
نمایه ۴۹۱

مقدمه

دلایل تأخیر در انتشار این جلد سوم به سلامت من مربوط می‌شود: با گذشت زمان بینایی من ضعیف‌تر و به‌خاطر درد شدید ناشی از ورم مفاصل، کار نوشتن برایم دشوار شده است. این وضعیت مرا مجبور کرده آخرین بخش **تاریخ اندیشه‌های دینی** را با تشریک مساعی ۱۰ نفر از همکارانم به پایان برسانم که از میان دانشجویان سابق خودم برنریخته بودند.

همان‌طور که خواننده حتماً متوجه خواهد شد، طرح کلی کار را اصلاح کرده و تغییر داده‌ام؛ تاریخ کلیساهای مسیحی را «عصر روشنگری»^۱ ادامه داده و فصول مربوط به گسترش آیین هندو، چین قرون وسطی، ادیان ژاپنی را به جلد آخر منتقل کرده‌ام. چهار فصل را به تاریخ باورها، اندیشه‌ها و نهادهای دینی اروپا در قرن‌های چهارم تا هفدهم اختصاص داده‌ام. اما بر ابداعات و دستاوردهای شناخته شده تفکر غرب (مثلاً، حکمت مدرسی یا فلسفه اسکولاستیک، نهضت اصلاح دینی) کمتر تمرکز کرده‌ام تا بعضی پدیده‌هایی که عمده‌تاً درباره‌شان سکوت کرده‌ام یا به کتب تخصصی محدود شده است: بدعت‌گذاری‌ها، سنت‌شکنی‌ها، اسرار و اعمال و تجربیات رایج و مردم‌پسندی همچون سحر و جادوگری، کیمیاگری و آیین‌های سری یا باطنی‌گری. این ابداعات و پدیده‌های دینی اگر در افق روحانی مناسب‌شان بررسی و تفسیر شوند، اهمیت و جذابیت خاص خود را دارند و در بعضی موارد از اصالت و شکوه و عظمت خاصی برخوردارند. در هر حال این‌ها در فرهنگ و تاریخ دینی اروپایی ادغام شده‌اند.

بخش مهمی از آخرین جلد *تاریخ اندیشه‌های دینی* شامل معرفی ادیان سنتی و ابتدایی آمریکا، آفریقا و اقیانوسیه می‌شود. در واقع در فصل آخر آن به تجزیه و تحلیل خلاقیت دینی در جوامع امروزی می‌پردازم.

می‌خواهم از پرفسور چارلز آدامز^۱ تشکر کنم که لطف کرد و فصل‌های ۳۳ و ۳۵ را خواند و بعضی نکات و ملاحظات دقیقی را به من منتقل کرد. اما خود من مسئول تعبیر و تفسیر مذهب شیعه و تصوف یا عرفان اسلامی هستم؛ تعبیر و تفسیری براساس تأویل‌شناسی (هرمنوتیک) دوست قدیمی از دست رفته‌ام، مرحوم هانری کوربن^۲. همچنین می‌خواهم از دوست و همکارم، پرفسور آندره لاکوک^۳ به‌خاطر دقتش، ر. با جوانی و تصحیح این مجلد سپاسگزاری کنم و نیز از دوست و ناشرم ژان-لوک پیدو-پایو^۴ به‌خاطر شکیبایی و حوصله‌اش و به‌خاطر توجه و علاقه‌ای که در شکل‌گیری و انتشار این کتاب از خود نشان داد.

حضور، دلبستگی، ر عشق و علاقه همسرم به من کمک کرد تا بر خستگی و دلسردی‌هایی غلبه کنم که بر اثر مردها و عوارض بیماری‌هایم ایجاد می‌شد. در واقع به‌خاطر اوست که این کتاب به پایان رسید.

1. Charles Adams

2. Henry Corbin

3. Andre Lacocque

4. Jean-Lucpidoix-Payot